09/08/2022

Μελέτη του καθηγητή Αθ. Αγγελόπουλου με θέμα: “Συνθήκη Ειρήνης μετά της Τουρκίας, υπογραφείσα, τη 24η Ιουλίου 1923, εν Λωζάννη”

/ Γνώμες

- Του Αθανάσιου Αγγελόπουλου, Καθηγητή Πανεπιστημίου, Δ/νων Σύμβουλος Ι.Ε.Θ.Π

Συνθήκη Ειρήνης μετά της Τουρκίας,
υπογραφείσα, τη 24η Ιουλίου 1923, εν Λωζάννη

Α΄

Αναλύσεις – Κρίσεις – Αξιολογήσεις

στο «ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ» της Συνθήκης (σελ. 3-4),

κατά τις σχέσεις Ελλάδος – Τουρκίας, ειδικότερα

1. Εισαγωγικά

Ποια τα Συμβαλλόμενα Μέρη. Επιλέξει : «Η βρετανική Αυτοκρατορία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Ιαπωνία, η Ελλάς, η Ρουμανία, το Σερβο-Κροατο-Σλοβενικόν Κράτος αφ’ ενός και η Τουρκία αφ’ ετέρου». Τα δύο Μέρη, επιλέξει : «απεφάσισαν να συνομολογήσωσιν επί τούτω Συνθήκην και διώρισαν τους πληρεξουσίους αυτών».

Πληρεξούσιοι από πλευράς Ελλάδος και Τουρκίας, ειδικώτερα. Από πλευράς Ελλάδος : Ο Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος, πρώην Πρόεδρος του Υπουργικού Συμβουλίου, και ο Δημήτριος Κακλαμάνος, Πληρεξούσιος Υπουργός στο Λονδίνο. Από πλευράς Τουρκίας : Ο Ισμέτ πασάς, Υπουργός επί των Εξωτερικών, Βουλευτής Αδριανουπόλεως, ο Δρ. Ριζά Νουρ Μπέης, Υπουργός της Υγείας και Κοινωνικής Περιθάλψεως, Βουλευτής Σινώπης, και ο Χασάν Μπέης, πρώην Υπουργός, Βουλευτής Τραπεζούντος.

Σκοπός της Συνθήκης Ειρήνης ορίζεται, επιλέξει : α. «όπως τερματίσωσινοριστικώς την εμπόλεμονκατάστασιν, ήτις από του 1914 συνετάραξε την Ανατολήν»• β. «όπως αποκαταστήσωσιν τας μεταξύ αυτών σχέσεις φιλίας και εμπορίου, αναγκαίας διά την κοινήνευημερίαν των οικείων αυτών Εθνών»• και γ. «αι σχέσεις αύται δέον να βασίζωνταιεπί του σεβασμού της ανεξαρτησίας και της κυριαρχίας των Κρατών».

Οι υπογραμμισμένοι όροι (διατυπώσεις) του «ΠΡΟΟΙΜΙΟΥ» εμπεριέχουν, πλήρως και απολύτως, σαφώς, την ουσία, την πεμπτουσία της «Συνθήκης Ειρήνης μετά της Τουρκίας», της 24ης Ιουλίου 1923. Ποιοι οι όροι – κλειδιά; Τους επαναλαμβάνουμε, από σκοπού. Διότι πολύς, επαναληπτικός, λόγος στις μέρες μας, διά των παντοίων μέσων (δημοσιογραφικών, εντύπων – ηλεκτρονικών – τηλεοπτικών), για την Συνθήκη αυτή.

Εν τούτοις, την σημαντική και επίκαιρη, τα μάλιστα, Συνθήκη αυτή αγνοεί η ευρεία Κοινή Γνώμη των πολιτών, κυρίως των ενδιαφερομένων Λαών – Εθνών, των δύο Κρατών, Ελλάδος και Τουρκίας. Αυτήν όμως μονοπωλούν πολιτικοί και ειδικοί αναλυτές. Οι μεν από πλευράς Τουρκίας συχνά την μνημονεύουν, λόγω νεοοθωμανικής νοοτροπίας, και κυρίως, πολιτικής, με σκοπό την αναθεώρηση της Συνθήκης αυτής.

Οι δε από πλευράς Ελλάδος, Ευρωπαϊκής Ενώσεως, του Ο.Η.Ε., του ΝΑΤΟ, των Η.Π.Α. κλπ., την επικαλούνται, λόγω σεβασμού κατά το γράμμα και το πνεύμα της Συνθήκης αυτής, ως ισχύοντος Διεθνούς Δικαίου, επί 100 τώρα χρόνια (1923 κ.ε.). Ασχέτως του επισυμβάντος Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου (1940-1944), που ισχυροποίησε και επικαιροποίησε επιπλέον την Συνθήκη της Λωζάννης.

Η Ελλάδα επεξέτεινε τα εδαφικά και θαλάσσια σύνορά της, με την προσάρτηση των Δωδεκανήσων, αείποτε ελληνικών, στον ελληνικό νησιωτικό κορμό της (1947-1948), με την Συνθήκη των Παρισίων, μεταξύ των δύο Συμβαλλόμενων Μερών, Ελλάδος και Ιταλίας, της πρώτης ως νικήτριας, της δε δευτέρας ως ηττημένης (Μουσολίνι – Χίτλερ).

Η Τουρκία, ως ουδετέρα και άσχετη, ουδεμία έσχε εμπλοκή στην Συνθήκη αυτή, ευλόγως. Η ουδετέροτητα των Κρατών, σε μείζονες γεωπολιτικές και γεωγραφικές ανακατατάξεις, έχουν το ανάλογο ουδέτερο τίμημα, εφ’ όσον επιλέγουν την ουδετερότητα. Εξ άλλου, και κυρίως, με την Συνθήκη της Λωζάννης (Άρθρο 15), ως προς τα Δωδεκάννησα, ονομαστί, επιλέξει : «Η Τουρκία παραιτείται υπέρ της Ιταλίας παντός δικαιώματος και τίτλου επί των κάτωθι απαριθμουμένων νήσων, τουτέστιν της Αστυπάλαιας, Καρπάθου, Κάσου, Τήλου, Νισύρου, Καλύμνου, Λέρου, Πάτμου, Λειψούς, Σύμης και Κω, των κατεχομένων νυν υπό της Ιταλίας, και των νησίδων των εξ αυτών εξαρτωμένων και της νήσου Καστελλορίζου».

Επανερχόμενοι στο κυρίως θέμα «ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ», επαναλαμβάνουμε το ερώτημα : Ποιοι είναι οι ριζοσπαστικοί αυτοί όροι του «ΠΡΟΟΙΜΙΟΥ», λοιπόν; Πρώτον, επιλέξει : «τερματισμός οριστικώς της εμπολέμου καταστάσεως»• δεύτερον, επιλέξει : «αποκατάστασις των μεταξύ αυτών σχέσεων φιλίας και εμπορίου, αναγκαίας διά την κοινήνευημερίαν των οικείων αυτών Εθνών»• και τρίτον, επιλέξει : «σχέσεις, βασισμέναιεπί του σεβασμού της ανεξαρτησίας και της κυριαρχίας των Κρατών».

2. Αναλύσεις – Κρίσεις – Αξιολογήσεις στο «ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ»

2α. Επισημαίνουμε ιδιαζόντως το τελευταίο «σχέσεις, βασισμέναι επί του σεβασμού της ανεξαρτησίας και της κυριαρχίας των Κρατών», εν προκειμένω μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας. Συνιστά το τελευταίο τούτο την κρηπίδα – προϋπόθεση, την conditiosineguanon, ισχύος των δύο άλλων σαφών, πλην πολύ ευαίσθητων, όρων. Ποιών; Της εμπεδώσεως «οριστικής ειρήνης» και των «σχέσεων φιλίας και εμπορίου», «διά την κοινήνευημερίαν των οικειων αυτών Εθνών», δηλ. των πολιτών των Κρατών Ελλάδος και Τουρκίας, διαφόρων εθνικών και θρησκευτικών ταυτοτήτων, σε πλειοψηφίες και μειοψηφίες, όμως όλες

ισόνομες και ισότιμες, κατά το Διεθνές και Εγχώριο Δίκαιο.

2β. Αξιολογούμε, αναγκαίως, τον λεκτικό συνειρμό – όρο «σχέσεων φιλίας και εμπορίου». Η «φιλία» προάγεται διά του «εμπορίου», και το «εμπόριον» θάλλει διά της «φιλίας», με κοινωνικά, εκπαιδευτικά και πολιτιστικά επιτεύγματα, ως επακόλουθα. Ο συνειρμός, επικαιροποιημένος, μας υπενθυμίζει το τεράστιο κεφάλαιο, προς αμοιβαίο πολυειδές συμφέρον, υλικό και μορφωτικό – πολιτισμικό, του τουρισμού, στα αμετάθετα πλαίσια της γενικής και ειδικής, ιστορικής και πολιτικής, Αρχής της καλής γειτονίας, στην προμνημονευθείσα βάση του «σεβασμού της ανεξαρτησίας και της κυριαρχίας των Κρατών».

Σήμερα, είναι πολύ καλά γνωστές οι πλασματικές – τεχνητές, εν πολλοίς, διά γυμνού οφθαλμού, προβληματικές σχέσεις – προσεγγίσεις, των δύο Κρατών. Το γεγονός εκδηλώνεται, υπαιτιότητι – πρωτοβουλία, αποκλειστικά, της Τουρκίας, με οδηγό – καθρέπτη και μόνο την ισχύουσα Συνθήκη της Λωζάννης. Οι Λαοί – τα Έθνη των δύο Κρατών μας δεν έχουν να χωρίσουν κάτι. Αντίθετα, μάλιστα, συνδέονται με δεσμούς παντοειδούς φιλίας, εκατέρωθεν, με πρακτικό, ορατό σχήμα, π.χ. τον προλεχθέντα τουρισμό, ουσιώδες – μοναδικό κεφάλαιο της «φιλίας και εμπορίου».

2γ. Το «ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ» της Συνθήκης της Λωζάννης έχει τόσην διαχρονικότητα, και εν ταυτώ επικαιρότητα, που είναι σαν να έχει υπογραφεί μεταξύ των δύο Κρατών όχι χθες (1923), όχι σήμερα (2022), αλλά, κυρίως, για το αύριο και το μεθαύριο. Το ίδιο, κατ’ εξοχήν, ισχύει, όπως θα δούμε στην ανάλυσή μας στο β΄ μέρος της ερεύνης μας, για τα επιμέρους εδαφικά και θαλάσσια συνοριακά ρυθμιζόμενα, σαφώς, ζητήματα, που επιβεβαιώνουν, συνειρμικά, το «ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ», ως εις κεφαλήν του όλου σώματος της Συνθήκης.

Αλήθεια, θέτουμε υποθετικά το ερώτημα : Τι νεώτερο, ωφελιμότερο, διαυγέστερο και σαφέστερο θα μπορούσαν από της τουρκικής πολιτικοστρατιωτικής ηγεσίας, να μας εισηγηθούν αντί του «ΠΡΟΟΙΜΙΟΥ» της Συνθήκης της Λωζάννης, προς «βελτιωτική αναθεώρηση» των σχέσεων μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας;

Οφείλουν οι σημερινοί και αυριανοί οποιοιδήποτε πολιτικοί της Τουρκίας να μελετήσουν καλά, επί της ουσίας, το «ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ», όχι από την ανάποδη, με στοιχειώδη λογική. Όλα τα άλλα, που σχεδιάζονται και ανακοινώνονται, από καιρού εις καιρό, εκείθεν, συνιστούν μεγαλομανίες μέχρι φαντασιοπληξιών.

Υπενθυμίζουμε το τελευταία λεχθέν, διά στόματος ΥΠΕΞ Τουρκίας, ιστορικά – γεωπολιτικά – γεωθρησκευτικά ακατανόητο, δυσνόητο, και σχεδόν παράλογο, ότι, επιλέξει : «η Τουρκία είναι κάτι περισσότερο από την Τουρκία». Αυτό είναι

ευκολότερο να λεχθεί, προσφυώς, για την Ελλάδα : «Η Ελλάδα είναι κάτι περισσότερο από την Ελλάδα». Υπονοούντες την Οικουμενική Ελλάδα του πολιτισμού και των επιτευγμάτων του. Η τουρκική ρήση έχει σχολιασθεί ως εξής, προσφυώς : «Ασφυκτιά, λέει, η Τουρκία, εγκλωβισμένη στα σύνορά της. Ασύνορο το θράσος της…» (βλ. Εφημ. ΤΟ ΠΑΡΟΝ, 3-7-2022). Έτσι, εξηγείται και η «γεωγραφική χαρτομανία», οιωνοί «όνειρο θερινής νυκτός».

2δ. Ο ιστορικοπολιτικός αναθεωρητισμός αυτός ανάγεται, με εμφατικές δηλώσεις της Άγκυρας, στο Σουλτανάτο Μωάμεθ Β΄ του Πορθητού (1453-1923). Που, όμως, ιστορικοπολιτικάεπιλογικά, κατέληξε στην παταγώδη διάλυση – αποσύνθεσή του, μετά τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο (1914-1918), για να προκύψει η σημερινή, το νέο Κράτος, Τουρκία. Συγχρόνως, διαλύθηκε και η Αυστροουγγρική Αυτοκρατορία.

Οι Αυστριακοί, κατά την ίδια λαθεμένη νοοτροπία, να ζητήσουν την επανίδρυση της Αυτοκρατορίας τους. Αυτό το νέο γεωπολιτικό γεγονός ορίζεται στο «ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ», ως η κεφαλήν, της Συνθήκης της Λωζάννης, του 1923.

Ο ιστορικός – πολιτικός αυτός αναθεωρητισμός, τουρκικής εμπνεύσεως, οιωνοί μεγαλοϊδεατισμός, απαντά, παράλληλα, δυστυχώς, mutatismutandis, και στον υπαρκτό άκρατο και ακραίο ελληνικό μεγαλοϊδεατισμό, έστω και υποτυπώδη. Αυτός αναφέρεται και ανάγεται στο μεγαλείο της Ελληνορωμαϊκής Αυτοκρατορίας, του Βυζαντίου, δηλ. (325 μ.Χ. – 1453 μ.Χ.). Και, ακόμα περισσότερο, ανάγεται, νωρίτερα, π.χ. στην δόξα της Αυτοκρατορίας του Μεγάλου Αλεξάνδρου, που ξεκίνησε από εδώ, από την ιστορική Ελληνική Μακεδονία, και έφθασε ως τα βάθη της Ανατολής, μέχρι τις Ινδίες και τις παρυφές της Κίνας.

Έχει έρεισμα στα μέχρι σήμερα πολιτιστικά κατάλοιπα στην Μικρά Ασία, στην Μέση και Άπω Ανατολή. Αυτά κείνται αλώβητα «εν μνημείοις και λίθοις και επιγραφαίςφθεγγομένοις» ελληνιστί και όχι ρωμαϊστί, δηλ. λατινιστί. Παραπλανούν οι επιτόπιοι αρχαιολόγοι και, προπαντός ξεναγοί, όταν τα αποδίδουν όλα στους Ρωμαίους, ενώ, όμως, η γλώσσα των είναι η αρχαία ελληνική και διαλαλούν την Ελληνική Οικουμένη και τον μοναδικό, ανωτέρας ποιότητος, ελληνικό πολιτισμό.

Φυσικά, για να δώσουμε το επίκαιρο και διαχρονικό μήνυμά τους, επισημαίνουμε και αξιολογούμε ότι άλλο γεγονός συνιστά η πολιτισμική σύζευξη του τότε με το σήμερα και προβολή αυτού του οικουμενικού ελληνικού πολιτισμού στις σημερινές κοινωνίες των Εθνών μας για μια γόνιμη επίκαιρη συμβίωση και παραγωγική συνεργασία. Και άλλο γεγονός – διαστρέβλωση συνιστά ένας πολιτικοστρατιωτικός γεωπολιτικός και γεωθρησκευτικός αναθεωρητισμός διά της βίας, διά του πολέμου. Άλλο ο πολιτισμός και άλλο ο πόλεμος.

2ε. Ο Πρόεδρος της Τουρκίας, μόλις προσφάτως, πάλι καλά, εξομολογείται αυθορμήτως,επιλέξει : «δεν είναι δα και ντέρτι μου ένας πόλεμος μεταξύ Τουρκίας και Ελλάδος». Και θυμόμαστε, συνειρμικά, το «ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ» της Συνθήκη της Λωζάννης. Κατ’ αυτήν, ένα «ντέρτι» πολέμου αξιολογείται ως οιωνοί σεισμός 10 ρίχτερ, δηλ. ακραία συντριβή. Αναφέρεται σ’ αυτήν την Συνθήκη το «ντέρτι» πολέμου, με τα πολεμικά συμβάντα μεταξύ 1914-1918.

Ομιλεί επιλέξει: για «εμπόλεμονκατάστασιν, ήτις από το 1914 συνετάραξε την Ανατολήν». Αλλοίμονον σε εκείνον που θα έκαμνε το «ντέρτι» του «μιας νέας συνταραχής της Ανατολής». Το «ντέρτι» αυτό περιγράφεται στην ψυχολογία και ειδικά στην ψυχοπαθολογία ως «ιστορική εγωκεντρική σχιζοφρένια», κατά την αιτηθείσα προς τούτο γνώμη ειδικών περί την ψυχοπαθολογία ηγετικών προσωπικοτήτων. Από το «σύνδρομο» αυτό υπέφερε η ανθρωπότητα, και δη η Ευρώπη και Ανατολή, λόγω Στάλιν, Χίτλερ, Μουσολίνι και τώρα το ίδιο, λόγω Πούτιν.

Το «ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ», επομένως, της Συνθήκης της Λωζάννης, του 1923, οφείλει, ως αντιπροσωπευτικό σημαδιακό υπόδειγμα, να είναι η μόνη αληθής πυξίδα πλεύσεως στις σχέσεις των σημερινών κρατών, εν προκειμένω της Ελλάδος και της Τουρκίας. Τι μας υπενθυμίζει η Συνθήκη; Επιλέξει : «αι σχέσεις αύται δέον να βασίζωνταιεπί του σεβασμού της ανεξαρτησίας και της κυριαρχίας των Κρατών».

2στ. Καταληκτικά, το «ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ» αυτό λειτουργεί ως το πιο αξιόλογο επίκαιρο μήνυμα – εργαλείο στα σαφώς οριοθετημένα πλαίσια του ισχύοντος Διεθνούς Δικαίου, που διέπει την Διεθνή Κοινότητα των Κρατών του Ο.Η.Ε., της Ε.Ε., του ΝΑΤΟ και, βέβαια, των Η.Π.Α., της Κίνας, της Ρωσίας, της Μεγ. Βρετανίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ιταλίας, της Ινδίας, ως Μεγάλων Δυνάμεων, με τις Η.Π.Α., καθώς εκ των πραγμάτων αποδεικνύεται, ως Υπερδύναμη. Αυτοί είναι οι συσχετισμοί Δυνάμεων.

Ο νέος όρος«περιφερειακή δύναμη» δεν σημαίνει, πρακτικά, κάτι συγκεκριμένο προς μίμηση, προς εξασφάλιση «του σεβασμού της ανεξαρτησίας και της

κυριαρχίας των Κρατών». Η Τουρκία ευνοεί κάτι τέτοιο, για να λειτουργεί με την αναθεωρητική νοοτροπία ως ο ταραξίας της περιοχής (βλ., π.χ. Ιράκ, Συρία, Κύπρος).

2ζ. Επιβάλλεται μια τελευταία αξιολόγηση στο «ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ» της Συνθήκης της Λωζάννης προς ορθότερη ερμηνεία του γενικού όρου «των οικείων αυτών Εθνών», στην διατύπωση, επιλέξει : «σχέσεις φιλίας και εμπορίου, αναγκαίας διά την κοινήνευημερίαντων οικείων αυτών Εθνών».

Η σημερινή, μετά την Συνθήκην της Λωζάννης, Τουρκία, ως νέο Κράτος, είναι ένα πολυεθνικό και πολυθρησκευτικό Κράτος. Και εδώ υπάρχει για την χώρα αυτή μείζον γεωπολιτικό και γεωθρησκευτικό πρόβλημα εθνικής και θρησκευτικής συνοχής. Απαντούν στο Κράτος δύο μεγάλες εθνότητες, οι Τούρκοι και οι Κούρδοι. Οι τελευταίοι είναι πολυαριθμώτεροι των τουρκογενών πολιτών. Συμπαγείς τέτοιοι πληθυσμοί της κουρδικής φυλής – έθνους, απαντούν και στις συνορεύουσες με την Τουρκία χώρες, στο Ιράκ (εδώ οργανωμένο το Ιρακινό Κουρδιστάν, περίπου 12 εκ.), στο Ιράν (περίπου 3 εκ.) και στην Συρία (περίπου 5 εκ.). Επιπλέον, στην Τουρκία διαβιούν πολίτες άλλων εθνοτήτων, μουσουλμάνοι το θρήσκευμα, ως μειονότητες, π.χ. Λαζοί και άλλοι.

Αν αναφερθούμε δε στον γεωθρησκευτικό χάρτη, ειδικώτερα, της σημερινής Τουρκίας, της Συνθήκης της Λωζάνης, στην οποία οφείλει την ύπαρξή της η Τουρκία ως νέο σύγχρονο Κράτος, διαλυθείσης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας του Μωάμεθ Β΄ του Πορθητού, διαπιστώνουμε γεωθρησκευτική πολυχρωμία. Μεταξύ των πολιτών, μουσουλμάνων το θρήσκευμα, υπερισχύουν οι Σουνίτες (80% περίπου του όλου πληθυσμού)• ακολουθούν οι Αλεβήδες, σιϊτικής αποκλίσεως, (περίπου 15% του όλου πληθυσμού)• και έπονται μικρότερες, π.χ. Σούφι (περίπου 5% του όλου πληθυσμού). Το σύνολο του πληθυσμού της Τουρκίας σήμερα, περίπου 90 εκ.

Πρωθυπουργός της Τουρκίας, προ πολλών χρόνων, ο Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ, είχε δηλώσει στην Τουρκική Βουλή – Εθνοσυνέλευση, κατόπιν σχετικού ερωτήματος (είναι καταγεγραμμένο τούτο επισήμως στα Πρακτικά του Σώματος αυτού) ότι στην Τουρκία σήμερα διαβιούν πολίτες 32 περίπου μουσουλμανικών παραφυάδων στους δύο βασικούς κορμούς του μουσουλμανισμού, στους Σουνίτες και Σιΐτες.

Ως προς τις μη μουσουλμανικές θρησκευτικές – εθνικές μειονότητες στην Επικράτεια της Τουρκίας, αυτές, οργανωμένες με μεγάλη ιστορία εδώ, μεγαλύτερη από ότι διαθέτουν οι μουσουλμανικές κοινότητες, ως αυτόχθονες, είναι οι εξής χριστιανικές και μη. Μνημονεύουμε, π.χ. την Κοινότητα των Ρωμηών, με κέντρο το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, το και Οικουμενικό Κέντρο του

Ορθοδόξου Γένους (RumOrthodoxMillet), από τον πρώτο αιώνα μ.Χ. κ.ε.

Τότε ήταν παντελώς άγνωστοι οι πάσης φύσεως τουρκογενείς στην Εγγύς και Μέση Ανατολή. Ακολουθούν η Αρμένικη Κοινότητα των Ορθοδόξων και Ρωμανοκαθολικών, των Συρίων Ορθοδόξων και άλλες μικρότερες, όπως, βέβαια, και η δυναμική Εβραϊκή Κοινότητα Τουρκίας.

Για την επικαιρότητα του όλου θέματος να δηλώσουμε ότι όλες αυτές οι χριστιανικές κοινότητες, ασχέτως δογματικών και άλλων τάξεως διαφορών, σκέπτονται, μήπως και τα καταφέρουν να γιορτάσουν μαζί το Πάσχα, το 2025, στα 1700 χρόνια από της συγκλήσεως της Πρώτης Οικουμενικής Συνόδου της τότε μιας Χριστιανικής Εκκλησίας, στην Νίκαια της Βιθυνίας, το 325 μ.Χ., έτος συγχρόνως, ενάρξεως ιδρύσεως της Βασιλευούσης Πόλεως της Ανατολής, της Κωνσταντινουπόλεως, που ολοκληρώθηκε γενικώς το 330 μ.Χ.

Και μόνο ως σκέψη και επιθυμία, ασχέτως πρακτικού αποτελέσματος, η πρωτοβουλία αυτή, με πρώτον τον Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο Α΄, συνιστά γόνιμο θρησκευτικό και μορφωτικό γεγονός της ιστορίας και της συγχρόνου ζωής Τούρκων πολιτών, που ανήκουν μεταξύ «των οικείων Εθνών» της Τουρκίας, που, σοφά, διαγορεύεται στο «ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ» της Συνθήκης της Λωζάννης, του 1923, του χθες, δηλαδή.

Για την Ελλάδα, εξ άλλου, η ερμηνεία της διατυπώσεως «των οικείων αυτών Εθνών» της Συνθήκης της Λωζάννης είναι εύκολη, σαφής και διαυγής. Το 98% των κατοίκων της Ελλάδος ανήκει στο «Έθνος» των Ελλήνων. Το υπόλοιπο 2% αφορά στην θρησκευτική μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης και στην αρμενική και εβραϊκή κοινότητα.

Η συμβίωση στην Ελλάδα Ελλήνων και Μουσουλμάνων συνιστά πρότυπο σεβασμού των θρησκευτικών ελευθεριών και της Αρχής της ισονομίας και ισοτιμίας, καθώς διαγορεύει η Συνθήκη της Λωζάννης, ειδικώτερα. Και θα το εξειδικεύσουμε το γεγονός αυτό στο Γ΄ μέρος του παρόντος, όπου ο λόγος για την ελληνική μειονότητα της Περιφερείας Κωνσταντινουπόλεως και των νήσων Ίμβρου και Τενέδου, σε αντιδιαστολή με την θρησκευτική μουσουλμανική της Θράκης. Εξ άλλου, οι άλλες δύο ανθούσες, καίτοι μικρές, μειονότητες – κοινότητες Εβραίων και Αρμενίων τυγχάνουν της ιδίας, με την μουσουλμανική κοινότητα, αντιμετωπίσεως, μάλιστα στα ευρωπαϊκά πλαίσια της Ε.Ε.

Η εθνική, των Ελλήνων, ομοιογένεια, ιδανική σχεδόν, οφείλεται και στην ανταλλαγή πληθυσμών μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, κατά την ίδια Συνθήκη. Για να ανακαλέσουμε στη μνήμη μας την γενική αρχή «μηδέν κακόν αμιγές καλού»,

λόγω της μικρασιατικής καταστροφής. Ένα εκατομμύριο διακόσιες χιλιάδες Έλληνες της Μικράς Ασίας και του Πόντου εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα και περίπου εννιακόσιες χιλιάδες τουρκογενείς Μουσουλμάνοι από Ελλάδα, κυρίως από Μακεδονία, μετανάστευσαν στην Τουρκία. Αυτά προς ερμηνεία της διατυπώσεως «των οικείων αυτών Εθνών» της Συνθήκης της Λωζάννης, του «ΠΡΟΟΙΜΙΟΥ» της.

Ακολουθούν δύο επιπλέον μέρη της έρευνας επί του επισήμου κειμένου της Συνθήκης της Λωζάννης, του 1923, το Β΄ για τα χερσαία και θαλάσσια σύνορα μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, τις υπερπτήσεις στρατιωτικών αεροπλάνων στα σύνορα αυτά και τις ελληνικές στρατιωτικές και αστυνομικές δυνάμεις στα Νησιά, και το Γ΄ για τις θρησκευτικές και εθνικές μειονότητες στις δύο Χώρες, στο πλαίσιο και μόνο των γενικών και ειδικών ορισμών του «ΠΡΟΟΙΜΙΟΥ» της Συνθήκης της Λωζάννης, του 1923.